

ИЗ УНИЈЕ ПОСЛОДАВАЦА У ОДГОВОРИМА „ДАНУ“ НАВОДЕ ДА ЈЕ ПРЕКОБРОЈНА АДМИНИСТРАЦИЈА НЕЕФИКАСНА И ПРЕВИШЕ СКУПА

Привреда је носилац терета бројног државног апарата

■ Проблем који ми у Црној Гори имамо јесте тај да је администрација вишеструко бројнија него што има оправдања, у знатном проценту некомпетентна, неефикасна и сада, са оваквим растом зарада, неодрживо скупа, указују из Уније послодаваца

Имајући у виду да је привреда, кроз обављање дјелатности, запошљавање, остваривање прихода и плаћање пореза највећи носилац терета бројног државног (и локалних) апарата, долазимо у ситуацију да је јавни сектор, односно јавна управа директан конкурент привреди, која иначе пати и од хроничног недостатка адекватне радне снаге, казали су у Унији послодаваца, одговарајући на питање „Дана“ како коментаришу раст запослених у јавној управи.

– Више деценија уназад црногорска привреда и укупна јавност упознати су са резултатима званичних анализа и извјештаја по којима је, од када се такви документи раде, у јавној администрацији вишак запослених око 30 одсто. И поред тога, чак и поред неких симболичних покушаја реформи у претходном периоду, број запослених у јавном сектору није се смањивао већ је растао. Јако су забрињавајући подаци са

којима је јавност упозната од стране Управе прихода и царина, да од укупног броја запослених у Црној Гори, који износи око 240.000, близу 78.000, или сваки трећи, ради у јавном сектору, док је у приватном око 163.000, кажу у Унији послодаваца.

Додају да је, када се говори о слабостима тржишта рада и недостатку радне снаге, парадоксално да имамо толики број незапослених лица на евиденцијама Завода за запошљавање.

– Привреда је заглавена негде у клинчу – између прекобројне јавне администрације, неприхватљиво великог броја незапослених лица и системског недостатка радне снаге.

И до сада су истраживања показивала да велики проценат младих људи будућност види управо у запослењу у неком од државних органа и институција. Тако је било и у периодима када је у јавном сектору зарада, као и могућност напредовања, била

знатно мања него у привреди/приватном сектору. Међутим, несистематским, недовољно одговорним и често стихижским (под притиском синдиката и других интереса), повећањем зарада у јавном сектору без неких чврстих показатеља повећања продуктивности привреде, а тиме и јавних прихода, дошли смо у ситуацију да додатно подстичемо младе, али и друге категорије запослених, да прелазе у јавни сектор. Да будемо прецизни – привреди треба брза, ефикасна и ефективна јавна управа, која би била прави сервис подршке привреди и грађанима. И никоме не би био проблем да таква управа буде и адекватно плаћена. Међутим, проблем који ми у Црној Гори имамо јесте тај да је администрација (по међународним стандардима о броју запослених у управи у односу на број грађана) вишеструко бројнија него што има оправдања, у знатном проценту некомпетентна, неефикасна и, сада са овак-

Јавна управа, која треба да буде сервис привреди и грађанима, често неефикасна и некомпетентна

вим растом зарада, неодрживо скупа, указују из Уније послодаваца.

Наводе да о томе да је стихижским повећањем зарада у многим сегментима јавног сектора поремећен и међусобан однос тих сегмената у погледу одговорности, тежине послова, захтијеваних ком-

петенција, а тиме и изазвано незадовољство запослених, па честим најавама штрајкова због „криво“ дијела, треба да брину доносиоци одлука у самом јавном сектору.

– Али, мора и привреда, нажалост, јер страхујемо да ће оволико повећање трошкова у јавном сектору бити

узрок повећања постојећих или увођења нових оптерећења привреди. Са друге стране, привредни субјекти морају пажљиво и одмјерено да воде укупну пословну политику. Раст продуктивности и одрживост пословања је неопходан услов, између осталог, и за повећање зарада. У постојећим околностима и општепознатим изазовима за привреду, уназад неколико година, па и сада, тешко је парирати јавном сектору са нивоом зарада, чак и у ситуацијама недостатка адекватне радне снаге. За многе компаније је то неизводљиво, нарочито из реда микро и малих предузећа. О узроцима свега овог причали смо много пута са свим претходним премијерима, ресорним министрима, парламентарцима... Тренутно стање је очигледно, а ми смо спремни и отворени да са Владом, парламентом и социјалним партнерима договоримо конкретне активности за његово превазилажење, поручују из Уније послодаваца.

Одговарајући на питање о амбијенту у којем функционише привреда, у Унији послодаваца су нагласили да вишедценијски нагомилани проблеми и препреке који су карактеристични за привреду у цјелини и за све дјелове Црне Горе наводе на закључак да постоји огроман простор за побољшање услова у којима послују наши привредници. – Са друге стране, не можемо бити задовољни досада показаном вољом и амбицијом доносилаца одлука да негативне ефекте тих проблема и препрека смање или неутралишу, кажу у Унији послодаваца.

М.М.К.

Уставни суд да се изјасни о нерадној недељи

Одговарајући на питање о нерадној недељи, из Уније послодаваца Црне Горе кажу да нијесу промијенили мишљење о нерадној недељи, „из прстог разлога што смо увјерени да се ради о неуставној и дискриминаторској норми, са веома лошим последицама по привредне субјекте из сектора трговине“.

– Питање нерадне недеље постало је својерстан талац турбулентних дешавања која су Црну Гору задесила у протекле четири године. Потврда тога је пуних 50 мјесеци чекања да се Уставни суд (коначно) изјасни и донесе одлуку по иницијативи за оцјену уставности и законитости спорног члана 35а Закона о унутрашњој трговини, коју је УПЦГ поднијела још 1. августа 2019. године. Тим актом смо указали, између осталог, и на повреду члана 59 Устава Црне Горе, као и повреду одредби Закона о раду, Закона о

заштити од дискриминације, те Закона о државним и другим празницима. Потврда, како неуставности спорне законске норме, тако и њене селективности, јесте и то што ускраћује право на рад и привређивање само привредницима из једне гране дјелатности (трговини), навели су у одговорима из Уније послодаваца за „Дан“.

Додају да смо свједоци да су многе медијске куће у току љетње сезоне правиле бројне прилоге из којих се могло видјети изражено незадовољство страних туриста. – Њима је било незамисливо да недељом (а некада и у трајању од више дана, када се на њу надовежу празници) не ради читав сектор трговине, а да гости не могу тада набавити ни основне хигијенске или прехранбене намирнице. Такође, многима од њих је било неvjероватно да

овако мала земља, толико економски зависна од ефеката и иначе кратке туристичке сезоне, може себи дозволити такав луксуз да трговине усред сезоне не раде по 2 до 4 дана у континуитету. Наведено је неприхватљиво, осим привредницима из те гране, и бројним нашим грађанима. У очекивању одлуке Уставног суда по овом питању, иако убиједиени у основаност своје иницијативе, били смо спремни да кроз социјални дијалог са синдикатима и Владом дођемо до компромисног рјешења. Тако смо крајем прошле године, паралелно са преговорима о Општем колективном уговору, са социјалним партнерима постигли договор о измјени члана 35а Закона о унутрашњој трговини, у смислу да се током три мјесеца љетње сезона и два зимске трговинама дозволи рад, а

сваком трговачком ланцу дозволи да у једној општини током недеље ради један од њихових објеката. Радно вријеме би трајало једну смјену, запослени би добили дневницу увећану за 80 одсто, као и додатни слободан радни дан. Ово је требало да буде темпорално ограничена норма (односно уведено „пробно“, на годину), са уграђеним свим механизмима контроле и спречавања евентуалних злоупотреба, а уколико се покаже као добро рјешење, да се уведе као трајна измјена спорног члана, наводе у Унији.

Међутим, како кажу, представници појединих политичких партија у тадашњем сазиву парламента су се, прије него су били у прилици да виде договорени документ и иницијативу упућену Влади од стране Социјалног савјета, у јавности огласили да су против „повратка“ радне недеље и да не желе ни да разматрају овај предлог.